

CONSILIUL LEGISLATIV

AVIZ

referitor la amendamentele supuse dezbaterii Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului referitoare la Propunerea legislativă de revizuire a Constituției României (L447/2020)

Analizând amendamentele supuse dezbaterii Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului referitoare la Propunerea legislativă de revizuire a Constituției României (L447/2020), transmise de Președintele Comisiei Juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului cu adresa nr. XIX/231/23.10.2024 și înregistrate la Consiliul Legislativ cu nr. D1163/29.10.2024,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil amendamentele la propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Amendamentele supuse dezbaterii Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului vizează propunerea legislativă de revizuire a Constituției României (L447/2020) și au ca obiect completarea sferei reglementării, prin modificarea art. 16 alin. (4) și a art. 38, cât și aspecte privind precizarea unor concepte.

2. Prin conținutul său normativ, amendamentele se încadrează în categoria legilor constituționale, fiind incidente prevederile art. 151 din Legea fundamentală.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Inițiativa legislativă a cetățenilor privind revizuirea Constituției României a fost avizată favorabil, cu observații și propuneri, de către Consiliul Legislativ, cu avizul nr. 133/28.02.2018.

5. Menționăm că, prin **Decizia nr. 222/2019**, analizând propunerea legislativă de revizuire a Constituției pentru care au fost propuse prezentele amendamente, Curtea Constituțională a apreciat ca fiind relevante în evaluarea proporționalității restrângerii dreptului fundamental de a fi ales considerentele reținute de aceasta în jurisprudența sa (Decizia nr. 304/2017), potrivit cărora *„în ceea ce privește interdicția dobândirii calității de membru al Guvernului, aplicată persoanelor condamnate penal printr-o hotărâre definitivă, legiuitorul este liber să opteze între instituirea unei interdicții cu caracter general - lipsa oricărei condamnări penale, așa cum este reglementat în prezent, și instituirea unei interdicții speciale, **circumscrișă unei sfere limitate de condamnări penale**, care să se întemeieze pe criterii precum natura infracțiunilor săvârșite, latura subiectivă, pedeapsa aplicată”*.

În continuare, Curtea a constatat, cu referire la soluția de modificare a **art. 37** din Constituție, că *„inițiatorii au circumstanțiat condiția propusă, în acord cu considerentele Curții Constituționale mai sus enunțate, în sensul că interdicția specială este în marja de apreciere a legiuitorului și este **circumscrișă unei sfere limitate de condamnări penale**, care se întemeiază pe **criteriul laturii subiective și al pedepsei aplicate**”* și a concluzionat că *„nu poate fi reținută o restrângere a dreptului de a fi ales de natură să afecteze substanța acestuia și nicio lipsă de proporționalitate a măsurii propuse, de natură a fi asimilate unei suprimări a dreptului de a fi ales ori a unei garanții a acestuia, prohibite de art. 152 alin. (2) din Constituție”*.

Analizând amendamentele transmise în vederea avizării, constatăm că textul propus la **nr. crt. 4** pentru **art. 37 alin. (3)** extinde sfera de condamnări căreia i se circumscrie interdicția de a fi ales, în sensul **eliminării criteriului pedepsei aplicate**. Astfel, spre deosebire de forma analizată de Curtea Constituțională prin decizia menționată, forma propusă prin amendament nu mai conține sintagma **„la pedepse privative de libertate”**, astfel încât, în cazul adoptării, interdicția ar urma să vizeze inclusiv cetățenii condamnați pentru infracțiuni de o gravitate redusă, pentru care instanța a aplicat **pedeapsa amenzii**.

Întrucât această modificare extinde incidența normei propuse, aceasta trebuie analizată din nou din perspectiva **proporționalității** restrângerii dreptului fundamental de a fi ales. În acest sens, menționăm că, pentru analizarea acestui aspect, în decizia menționată mai sus, la **paragrafele 35 - 44**, Curtea Constituțională a avut în vedere tratatele internaționale de referință la care România este parte, jurisprudența CEDO, precum și considerentele Comisiei de la Veneția.

Observațiile de mai sus sunt valabile și pentru amendamentele propuse la **nr. crt. 3 și 5 pentru art. 16 alin. (4) și art. 38**.

6. La nr. crt. 3, referitor la norma propusă pentru **art. 16 alin. (4)** apreciem că soluția legislativă constând în prevederea expresă în text a situațiilor care înlătură consecințele condamnării ar trebui reanalizată. Avem în vedere faptul că normele constituționale trebuie să aibă un grad de generalitate care să permită evoluția legislației din fiecare ramură a dreptului, fără a fi necesară revizuirea frecventă a Constituției.

Astfel, indicarea expresă a situațiilor care înlătură consecințele condamnării - reabilitarea, amnistia postcondamnatorie și dezincriminarea - ar putea ridica obstacole în cazul în care evoluția dreptului penal ar impune instituirea unei alte astfel de situații.

Menționăm că această problemă nu ar exista dacă textul constituțional ar utiliza noțiunea generică de „situații care înlătură consecințele condamnării”.

Observația este valabilă și pentru amendamentele propuse la **nr. crt. 4 și 5 pentru art. 37 alin. (3) și art. 38**.

PREȘEDINTE

Florin IORDACHE

București

Nr. 1175/21.11.2024